

BÖLÜM 1

SEDNA ÖYKÜSÜNE YAPISÖKÜMCÜ BİR BAKIŞ: ÇARPICI BİR INUIT MİTİ

Pervin TÜZER BİÇİM ¹

GİRİŞ

Inuitçe, Arktik dilleri arasında yerel halk tarafından en çok kullanılan dillerin başında gelmektedir. Inuitçe dil ailesi olarak Eskimo-Aleut dil ailesine ait olmakla beraber, kendi içinde birçok lehçeye sahiptir (Wood, 2020). Inuitçe yüzyıllardır yerliler tarafından sözel olarak öykülerde ve efsanelerde kullanılmaktadır (Library Archieve Canada, 2005). Küresel çapta yaklaşık olarak 110,000 insan bu dilin farklı lehçelerini konuşmaktadır (Byaruhanga, 2022). Bu sayı, azımsanamayacak düzeydedir. Yapılan alanyazın taraması sonucunda, Inuitçenin yok alma tehlikesiyle ilgili yazında bir boşluk olduğu gözle görülmektedir. Bu durumu kontrol altına almak için araştırmacılar Arktik bölgesindeki dillerle ilgili dilsel, kültürel ve tarihsel çalışmalar yapmalıdırlar. Bu çalışmada, Inuit diline olan farkındalığı arttırmak amacıyla Sedna miti araştırılmış olup yapılan incelemeler, bulgular kısmında detaylıca gösterilmektedir.

Mitler bir dilin ve kültürün yapışmasını oluşturur. Bir dilin ve kültürün nesiller boyu gelişmesinin başlıca nedenlerinden biri de sözel hâle getirilen ve nesilden nesile aktarılan mitlerdir. Tarih boyunca mitler kültürlerin tanrılara ve kahramanlıklara karşı duruşlarını ortaya koymuştur (The New American Desk Encyclopedia, 1989). Mitler aracılığıyla, toplumlar toplumsal yaşantıları kendilerine özgü bir şekilde aktarırlar (Taş, 2000). Inuit toplum yapısı da ritüellerine bağlı bir toplumdur. Aile figürlerine bağlılık ve deniz canlılarıyla ilişkiler Inuit mitlerinde, Sedna'da da olduğu gibi dikkat çekmektedir (Lenore Lindeman, 1999). Sedna miti, Inuit dilindeki önemli gelenekleri göz önüne sermektedir. Sedna miti, Inuit kabilelerinde farklı çeşitliliğe sahiptir (Ratzabi, 2015). Sedna, genel olarak Inuit-

¹ Öğr. Gör., Batman Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü Yabancı Diller AD.,
pervin.tuzer@batman.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-4812-5403

KAYNAKLAR

- Bowen, G. A., (2009). Document analysis as a qualitative research method, *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.
- Byaruhanga, A. (2022). *Get to know the Inuit languages*. <https://blog.lingoda.com/en/inuit-languages/> Eriřim Tarihi: 09.08.2022
- Chuffart, R. (2019). *From the United Nations to the Arctic: Celebrating Indigenous languages*. Indigenous language series 2019, Indigenous Rights and Issues, Society and Culture. <https://www.thearcticinstitute.org/united-nations-arctic-celebrating-indigenous-languages/> Eriřim Tarihi: 08.07.2022
- Derrida, J. (1997). *Of grammatology*. Baltimore. MD: the John Hopkins University Press.
- Fehleley Themes, <https://fehleleyfinearts.com/themes-in-inuit-art-sedna/> alınmıştır.
- Library Archieve Canada, (2005). <https://www.collectionscanada.gc.ca/inuit/020018-1200-e.html> Eriřim Tarihi: 01.10.2022
- Ratzabi H. (2015). Women and global imagination: Reimagining the myth of Sedna.
- Svehla C. (2023). Those who live beneath us: Sedna the Inuit Woman of the Sea.
- Taş, I. (2000). Mit ve mitik dışuncenin yapısı, *Dini Araştırmalar*, Eylöl-Aralık , 3, 8.
- The New American Desk Enciclopedia, New York (1989), s. 862.
- Wood, S. (2020). <https://www.babbel.com/en/magazine/all-in-the-language-family-the-inuit-languages> Eriřim Tarihi: 28.09.2022
- Yıldırım, A. & şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.